

Šokovaná růže

Oldřich Mikulášek

OBSAH

TAKOVÉ VĚCI.....	6
Šokovaná růže (s delfínem).....	7
Trable	10
Stud.....	14
Co víme o bílé	15
Bázeň	19
HRY NEVINNOSTI.....	23
Peklíčka.....	24
První.....	24
Druhé	24
Třetí.....	25
Čtvrté	25
Nevinnosti.....	26
Přesná hra.....	30
Legenda o Věstonické Venuši	31
Pozdní léto.....	33
Smutná slast.....	34
Smrt milenců	36
Tajnosti	38
Pampeluna.....	39
ZÁVĚTI.....	43
Do omrzení.....	44
Není toho tady víc.....	45
Skuhrání	46
Ti dva	48
Pláň.....	50
Poslední báseň.....	55

TAKOVÉ VĚCI

Šokovaná růže (s delfínem)

Růže snad nejspíš voní
svým vlastním dechem,
který ji ovíjí
tak zhloubi
hady zavinutci
a v spirálách se zase ztrácí
tajné sebelásky.

Když ji pak držím,
žezlo nejnežnější
(nebo také pohár pro chlast včel),
cítím se trochu jako David sám
s prakem vzácné síly
na každé goliášství,
i s harfou líbeznou
na obmýšlení lvic.

Chtěl bych tě uhodit růží,
jen mít ve svých rukou
tu tíhu její slabosti
být pouhou květinou
a ještě nachověti pýchou.

Ty jsi však bohužel žlutá
(po tom džusu s džinem
a po tom hrozném blití) —
a mládě delfíni se kaboní
zpod embryonálního čílka

a zpod brýlí,
a jenom jeho tělo slepě napíná se strunou,
která ho vrhá
do jiné krajiny:
„Jaké dva krásné hromy
tě uhodily v hrud',
že cítím v dlaních šílet nebesa
a síru ve vzduchu,
jako by tudy náhle přeletěla
z potu probuzená sova.
(A fakt, už to není jenom tak,
asi tě vážně žeru,
jak svorně praví dnešní věštkyně,
dívký to berylné
se smyslem pro věc.)“

A tehdy se mu chtělo postavit
rozžatou svíci k loži jejímu,
(nebo prostě otočit vypínačem
u gauče)
a zřítí na ni jako na mrtvou
nesnesitelné spanilosti,
a sám už taky touhou zmíraje
proníc zanic,
co se tak divně nazývá,
že si nemohl ani zaboha vzpomenout
na ono lstivé jméno,
probouzel se náhle
do této smutné, láskeyplné básně,
(ó delfínečku můj),
tak věčně přibližné,
tak stále podobné si,

tak zoufalé
a marné —

jak slova nad hrobem.

Trable

Konkursní jistota naší lásky,
zůstati navždy spolu
(se ctí a s děvkami),
rozloučiti se navždy
(s potlačovanými slzami a s děvkami)
a vrátiti se navždy
(s lítostí a s děvkami),
neodejíti nikdy
(s pocity povinnosti a s děvkami),
nevrátit se nikdy
(stejně jsou stejné ty děvky),
zůstati,
rozloučiti se,
vrátiti se, neodejíti,
nevrátiti se,
ale co počít jiného, můj bože lásky,
s křídly na hlavě i nohou,
vždyť se mi málem roztrhneš v půli,
když v rozhorlení mocném
začneš trochu mávat těmi křídly,
a všechno bude v půli, v nesklad změteno —
a jak dát potom dohromady
ony vzácné druhy masa,
hlavu, tu obíračku labužníků
od lalůčku po nos a ústa,
šíj, která kloní k zemi
jiné, mužské šíje,
rovnonočnost ňader popředních

i zadních,
boky pro podloubí
procházek tak slastných našich lačných dlaní,
zešilejších až za jejich humny,
dostihová třesoucí se třísla,
břicho s oním mysem,
černým kýlem lodi,
nohy, kterým konec není,
ať se jak chtějí rozcházejí,
ano, bože, je to trápení,
ale má snad noha hledat chřípí,
chřípí řít' a ta zas oči?

Já vím, jsou trable s tímto světem,
vrtícím se po zákonu
sukní čímsi vzdouvaných,
které jím i hýbají
a vychylují jej i z drah, tak přesně určených,
leč pouze na pohled.
A tak to je se vším:
se ctí a s děvkami,
s potlačovanými slzami a s děvkami,
s lítostí a s děvkami,
s pocity povinnosti a s děvkami,
konkursní jistotou naší lásky,
jedině jistou —
a kdo nám poradí?

Vy snad, mí drazí?
Vy černí s péry za kloboukem,
v kamizolce zelené a s ojí v zadku:
Anamáne moudrý,
před jehož hlavou blednou

melounová pole,
tlust'oučký *Balúne*, tak tučný,
že se blyštíš vlastním fištrónem,
Cirto s tváří glazé rukavice,
mastek šustí, když ji svlékáš
na rub tkáně,
Diabe, před nímž se svíjí
i ten fazol na úponkách svých,
Entene, tobě bylo vždycky všecko fuk,
jen když jsi ho našel
pro své temné spády,
Fantóme celý z dívčích pavučinek,
že se chvíš i v šumu měsíčním,
Ghúle, očazený věčným pokušením
prohnat prudce mezi stehny
ten svůj hustý dým,
(nebo ducha z flašky
jak tvůj starší bratr džin),
Hacúne trapný,
i v hrbu vidíš pouze jiný prs,
a *Chandrón* úplatný
v té pohraniční nudě
za kapku tmavé vody
i v nebožčině stínu hřeje se,
a ještě za tuzér,
Ist, sebekrál, tak dušně nafoukaný,
že nakonec je všechny zmatracuje,
Jejda se jen diví,
že chlupy ženských všech
nechtly pouhým jeho pohledem,
Katene strašlivý,
na ostří bradavek stále,
tančíš svůj mečový tanec

až na popravčí lože —
a i ty poslední,
nepopsatelný *Plaste*,
od něhož se lepí plasmatické sliny
na všechna okna mrakem zastřená —
vy snad nám jakou radou budete,
vy druhojedíní?
Marné vaše snahy,
nač trápiti se ještě zákonem,
(již shora zmíněným),
že všichni jednou dojdou svého konce,
tak slastného, že věčností se zdál,
a pod rukou i ve vteřině pouhé,
svět je pln křečí, chropotů a vzdechů,
posledních tažení,
proč tedy ne i toho,
které je tak blízké naší živé kůži
jako kůže deroucí tu jinou,
že se v jiskření prý dotýkají
samé duše,
jen se prokousat do jejích pekel,
či na nebesa její,
ó spasitelé naši?

Stud

To tedy raděj viset v hanbě
hlavou dolů
a vyklovávat oči slepicím,
když si vzpomenu...,
že moje ústa, která kdysi z tvých
snímávala slast,
třísní se teď žlučí,
že moje ruce, které hledávaly spásu
na každém kousku tvé kůže,
se teď zatínají,
a že moje srdce, které tlouklo dřív
do taktu srdce tvého,
ve strašném hmoždíři teď dotlouká
skomírající cit —
to tedy raděj viset v hanbě
hlavou dolů
a vyklovávat oči slepicím,
aby ani ony neviděly
mou bídu ubohou,
žízaly, jež mě žerou,
nízké,
i hady syčící,
a prázdná mého (po tobě) pustý hrob,
do něhož padám, padám, padám
a za mnou neslitovný déšť
z vyždímaného nebe
až po kořínky trav,
a ještě hloub, a ještě hloub...

Co víme o bílé

Pokus o agonii

Bílá jsou okna a bílé jsou dveře,
bílé jsou stěny a bílý strop,
lampa je bílá a bílá je postel,
nahota vždycky je bílá, má lásko,
ňadra a jiná skrývaná místa,
patřící noci —
jsou bílá,
a jak by pak nebyla bílá
noc bolesti, tak bílá
z vysílení všech barev, (i černé),
které se zlekaly náhle
andělských bělostných křídel,
vířících sních, bílý jak padlý sníh
na bílé mapě Antarktidy bílé,
která se nemůže nalézt,
ztracená v strašné své běli,
bolest vždycky je bílá, má lásko,
marně se oči obracejí v sloup,
co vystoupne, je bělmo, mohylka zření,
bělmo vyvzpínaného koně,
bělostná pěna zusupělých vod,
které se vztekly ze samé vody,
co vydrží, ptám se, co vydrží v čem?,
bílá je luna, zmrazená sluncem,
ta pobočka noční bílého žáru,
nahota vždycky je bílá, má lásko,

at' žehne, či studí,
co vydrží v čem?, chlad podivný
ve vroucí krvi se tulí —
a zbělely kosti na poušti Kúram,
koš hrudní, ta klenba pověstných citů,
ted' chatrná skrýš i prázdnoty,
co chce být sama,
„... dech bezpředmětným se stal,
co vydrží v čem?“,
psal Sámum starší střednímu synu
mladšího bratra,
který jen mávl jakoby větrem,
po řid'ouneké trávě zanechal vzkaz,
že bílá je bolest
a tenčí než pištění myší,
těch bílých, co neslyšet vůbec,
a čistotných, čilých bez příčiny zvláštní
až do toho tremola vousků,
(vidím už diskretní úsměv svých přátel,
hovno však, drazí,
to já jen z bílé vytřískávám bílou
až do poslední běli
a vídám spíš veliké slony a šedé,
s bílými ale, nezištně bílými kly),
bílá je šílenství růže, té bílé,
před blížící se voskovostí,
jako když uvadá bílá
a plátků hebounké svalstvo se svěsí,
jenom se nebojte, i bílá se bojí své smrti,
co nakonec vydrží v čem?,
chlorofyl v listu,
který se po věky snáší
pečetit umlklou zemi?,

v poháru víno? a pohár v ruce?,
ruka v svém rukávu snad?,
rybička strávená v rybě a ta hned zas ve starší,
neřečné sestře?
(od tupé tlamy po břitký vývod,
ach, jaká to životní pout'!) —
a zdali se zdrží aspoň v mém břiše?,
co vydrží v čem?,
sopečný falus v podmořském lůně,
samožrav onen, nebo i černý bobr,
co přes mordu hrne svou kůži
a na zadní souká ji běhy? —
ani to jisté v tom jistém,
když po svém úsměvu bludném
s nejvyšší římsy se sesmyká bůh
a kratičkým blahem zakrývá předlouhou mdlobu
líně se valících těles
a obludnu vlastnímu klne
sněžením hvězd a tak —
kdo na to skočí, co vydrží v čem?,
a co potom zbývá blednoucí tváři,
než vysednout do svých vysedlých lícních kostí,
zamířit si to za svým neúprosným nosem,
vzepřít se čelem, však čemu?,
když bílá bolest uhýbá bělejší ještě,
tak siné, že mizejí rty,
a neviditelnou stává se zrada
hlasitých přísah i vyznání sladkých,
ach, sladkých právě tou mluvivou krví,
co zbývá pak, ptám se vás, tváři,
než semknout ta ústa,
aby už ani vláskem neuniklo
bezdeché ticho odlitku prvního

poslední lidské masky,
tak bez přetvářky bílé,
že se stěhují i stíny do výživnějších krajin,
nahota vždycky je bílá, má lásko,
a bolest je bílá,
kdo vydrží v čem, krom v pochybách černých
každý jen trochu přesný pes?,
kdo vydrží v lásce,
když sama se zády obrací k zádům,
zdrásaným, zhryzaným čerstvě, spáleným sahem,
kdo v bolesti,
když pohlédne do tmavé studny
a navždy si o bílou, kamennou lunu
roztříští tvář,
má lásko,
a duše, duše pak marně zalapá po ní,
připusťme, tím druhým dechem,
který se tají —
z důvodů neznámých blíže,
jistě však bílých, tak bílých, ach, bílých
jak jeptiščin stud.

Bázeň

Bojím se šelem, co přespávají zimu
a brodí se vysokým sněhem
za bobulkou malou...
Bojím se, když bobulka na větvi chybí
a s nepřítomností její
se propastně rozvívá chřtán
nepříčetného hladu.

Bojím se Hitomájů
na Velkých Sundech,
sám jsa Sund malý,
z Hitomájů pak Boteloumů,
ne proto, že na rozdíl od čeledi blízké
opeří tajně hřbetní svou ploutev —
příroda má své zvláštnosti
a klade zároveň vejce pro příští rod
i jako pochoutku Jechů,
ani ne proto, že druhé a krutější oko
na nártu nohy pravé je vpouklé
jakoby dovnitř,
(snad aby se lépe zhlédlo v své duši,
ačkoli pod nártem duše?,
jestliže duše vůbec...),
ale spíš pro vžitý zvyk
dorozumět se vyrvaným kusem masa,
takže již nejen mrtvé,
ale i navždy zmizelé Uby chápou až příliš,
později ani není o nich zpráv,

výkřiky zhusta hynou hned s hrdlem,
jazyk a ústa pomímám věčně
už pro stručnost dějin,
a prostory země jsou pusté,
pravdami mnohými překřičen je éther,
odtud i Labyrinth v uších,
kulaté stoly oběžnicemi řečí
a fraky jen „jaképakfraky“
s tou trochou krve,
ačkoli dávno už nachoví i déšť
a monzuny zdomácnují
i v neobvyklých pásmech...

Bojím se ale i poměrně nevinných výzev,
zářících ze skel do večerních ulic:
„Jsem svěží, jsem chutný a výživný,
jezte mě, s úctou sled!“,
neboť mu – o sledi mluvím – ochabla žábra,
a i tak zaživa nebýval zrovna řečný
a dost možná, že i v síti se nevolí mrskal,
a jakýsi trust, byť rybný,
mu nyní podsouvá slova,
která se přičí jak v jícnu kost,
zvlášť o Božím hodě.

Bojím se, že člověk jednou v své kukle,
na cestě k Luně,
budoucí motýl svých nejkřehčích snění,
a s křídly, jež rozbolí i pel,
uvidí náhle, že Země je krásná
jen z veliké dálky,
a bleskne mu šílenou hlavou,
že měsíční kráter, nejeden ovšem,

už je (je mrtvo, co stalo se, vlastně),
ale tam doma, (vzdáleně zazní mu blankytná hudba)
že teprve bude, (nejeden ovšem),
i rozvírat propastně chřtán
nepřítomnosti naší...

Bojím se jeskyněk —
za hory, za doly, mé Zlaté parohy,
kde se pasou —
Smolíčka Pacholíčka
jeskyňky (nedozírné), jeskyňky nesou...

Bojím se, je-li to báseň,
co píšu,
v době, kdy kdeco se vydává za bůhvíco
a slovům lze snadno propíchnout duši
na známý syčivý zvuk,
bojím se, abych se nakonec nebál
vlastního hlasu —
do nebe nevolá sice,
mají tam dávno přeplněný sklad
a možná též soboty volné,
bojím se, není-li vhodné
spíš ukázat prstem:
Hle, pták! Hle, strom! Hle, slza!
Hle, krev! (to na tváři lidské když zazřím —
Stud!)

A panoptika se začnou drát
o cizí ten úkaz.
Magma se pohne tam dole.
Červené víno zbledne.

A já, já se úkradkem zblázním,
podivně šťasten.

HRY NEVINNOSTI

Peklička

První

Den zesinal
a vlekl se ulehnout
do hrobu údolí
na poslední vlasy slunce.

A zatím někde
(dobře schované)
kladly si ženy ruce za hlavu
a v temných podpaždích
se jim začal
uhnizďovat čert.

Druhé

Chtěl bych se přestěhovat
do tvého těla
a bydlet dlouze
pod tvým horním patrem,
nebo aspoň v suterénu
pod jazykem,
klouzat tvým hrdlem
a najednou v něm trčet,
že bys nebyla schopna
ani slova
a jenom bys mne špatně zažívala,
o polknutí ani nemluví.

Třetí

Kdyby jenom jediný tvůj vlas
stáhl se kol hrdla mého,
ztratil bych svou tvář.

Ty však všemi vlasy svými,
i ve spánku nespícími,
tvář mi přikrýváš.

Takže tápu po tvém těle,
chvějícím se za stmívání,
tápu v temné sluji slepě —
ty však mezi prsty mými
ňadrem prohlídáš.

Čtvrté

Měsíc svítí na tvé vlasy,
samý lesk.
Měsíc svítí na tvou hlavu
tváří dolů, do podušek...
A ramena se šubají ti
výbuchy jeho drobných kráterů.

A já tu stojím,
a já se ptám
odvrácené strany luny,
je-li hoře lásky slané
už od pramenů slz,
a pak teprv, tonouc v pláči,
dovzlyká se na dno moře
k duši ztroskotané?

Nevinnosti

— Co mi dáš?

— Nemám nic.

— Já ti dám korále.
Co ty mi potom dáš?

— Dám ti nit. Jenom nit,
tenkou nit vzpomínek,
ach, na ty korále.

— Co mi dáš?

— Nemám nic.

— Já ti dám květinu.
Co ty mi potom dáš?

— Já si dám pod jazyk
plátek z té květiny,
abys i nejtišší
šepot můj slyšela.

— Co mi dáš?

— Nemám nic.

- Já ti dám peříčko.
Co ty mi potom dáš?
- Schovám je do srdce
pro srdce zachvění,
to tvoje peříčko.
- Co mi dáš?
- Nemám nic.
- Dám ti svůj jeden vlas.
Co ty mi potom dáš?
- Budu s ním v noci spát
jak s pérkem v hodinkách.
(Taky se budíváš?)
- Co mi dáš?
- Nemám nic.
- Já ti dám oči své.
Co ty mi potom dáš?
- Oslepnu, abych tě
do smrti rukama
hledati mohl v tmě.

— Co mi dáš?

— Nemám nic.

— Já ti dám hořkou chuť
ořechů v podpaždí.
Co ty mi potom dáš?

— Chřípím svým budu snít,
jak se mi do jader,
do bílých vysvlékáš.

— Co mi dáš?

— Nemám nic.

— Já ti dám v dechu svém
schoulené holuby.
Co ty mi potom dáš?

— Schovám je. V dlaních mých
hnízdě si vyhloubí.

— Co mi dáš?

— Nemám nic.

— Dám ti svá kolena,
ubohá, semknutá,
že už dál nemohu.
Co ty mi potom dáš?

— Já ti je rozetmím,
má milá, pod hlohem.
Pod hlohem. U hlohu.

Přesná hra

Běží, běží, běží
plavovlasá.
Běží, pořád běží
smavovlasá.
A ještě běží, běží
samovlasá —
a zpívá nestoudnosti:
že nemá oči jen
řas mořských v jantaru,
že nemá ústa jen
do krve d'áblem t'atá,
a hrdlo samý smalt
a soustružené kosti.

A tenkrát vzduch, už motorizovaný
bzukotem hmyzu,
a brouky pobitý,
se uhýbati jal,
jat líbezností masa.

Tak vzniká prostor
— čirý —;
a na jazyce mém
chuť puškvorce a silic,
libela šlehne, tichý autogen,
a v ostrém cítění
i třpytem rosy brutální
jsem zdrásán.

Legenda o Věstonické Venuši

A zrovna v rovinách
se někdy země vzpouzí.
Býčí šíj Pálavy
obnažená na kost
ji nahrbila v hrozbě
— že to tak nenechá —
a tělo ostatní, to nezjevné,
jak zaražený hrom
se s kýmsi mlčky přelo.

Ale i Temnoty se časem unaví.
Vydaly tedy Venuši,
už trochu přehřátou
po těch rejdech s pánví, téměř uhelnou,
a když tolik sličných Věstoničanek
překrylo stejně svými sukněmi
celou její zahrabanou slávu —
a všichni začli hrdlem dolů pít.

Dnes už sice nikdo přesně neví,
proč,
ale víno, jak známo,
a láska
a takové ty božské věci
mít důvod nemusí,
důvodem samy jsou.

Berou si jen hlavu.

A z Dyje stoupá cosi dávného
až k srdci.

Pozdní léto

Už neřekneš mně, cos mi chtěla říci.
Létu pozdnímu
se nesvěřují ústa nevěřící.
Naštěstí — jako se náhle spustí déšť,
spustilo se ti očko.
I pavouček se tak spouští.
A tichý list.
Je blízko k podzimu.

Já se tě nezeptám...
Projdeme rychle pouští,
ne nedohlednou, jenom na pár kroků,
to sucho kratičké se lehko zamluví.
Upité sklenky však, bůhvíproč, skoro řinčí,
když potom večer obrůstáme houštím
těch nevyřčených slov.

Je pozdní léto, blízko k podzimu.
A jsou-li někdy ústa
jen poraněním v tváři,
jak asi prahnou po jiném, živém mase?

Jak asi prahnou,
když víno zachvívá se
v upitých sklenkách.

Smutná slast

Už je podzim... Skoro večer...
To se potmě chodí krást.

Ó melancholie, ty nejsmutnější slasti!,
když kreslí park na oblohu
uhlem větví nápodobu
přes hlavu se svlékajících
žen a slečen —
mátožných a polou spících.

Měly by se chladem třásti.
Měly by se zimou třást.
K noze tisknout druhou nohu.
Ale jedna jako druhá
zlatem brokátu jen chrastí,
roztoužené v rozsochách.

Ještě že tu nahost stromů
— ó melancholie, má něho —
halí milosrdná mlha
jako šála hrdlo tvé;
jako šepot příliš obnažený hlas,
který ví, že má se schoulit
do snu, v tichu zesnulého,
když je marno bránit tomu,
co mrtvé je, zemřít i v nás.

Ó melancholie, ó melancholie,
jaké smutně krásné je tvé jméno,

jméno tvé
potopeného žití
v ten neradostný, marný čas.

Smrt milenců

Už jsem tě vydýchal celou,
i sebe,
až do zamžení skrytých zrcadel.

Rozvál jsem hebkou mouku
po povrchu tvém —
v oblaku lunném se mi všecka ztrácíš...

Však z vnitřku růže
do tváře stoupá nach.

Znepřítomněn
účastí tak přílišnou
přeschlého toužení v praskotu tvých vlasů,
zbylými doteky pátrám
po svém bytí.

Ležíme, zavraždění krásně,
s čepelí v hrdle, a jílce se ještě chvějí
strachem z odhalení
té druhé nahosti —
sloupnutých broskví, oloupaných lip
a zedraného nitra,
jež zvolna přichází k sobě
s tlumenými výbuchy krve
v sopečném tichu.

Ó Pompeje!
Ó Herkuláneum! — kdo nás najde?

A najde-li, tedy jaké?

Tajnosti

Neměj se,
až opustí nás naše paže,
tvoje mne
a moje tebe,
maso je ještě příliš živé
a chrání je jen jitřní chlad.

Potom budeme sestupovat
pomalu se schodů
k obyčejným lidem,
a zavěšení do sebe —
dvojkřídla lastura
a houslové pouzdro s obnaženým plyšem —
ale neboj se,
každý uhne pohledem,
protože hned pozná,
že se můžeme kdykoli uzavřítí,
velice přísně,
do hudby a do perleti
s jemným zaklapnutím.

Pampeluna

(Přibližný popis nahé ženy, její příchod a vznik)

*Některým pravdám je třeba
uvěřit i bez důkazu — jako
například mně pod kloboukem.
Je v tom kouzlo skrytého zjevení,
i zjevení skrytého.*

Hluboko do čela jí vrůstá vlas
— z obou stran, ze dvou pramenů —
jako každé noční panovnici,
některá místa by se mohla zdát
příliš lysá...

Ale v očích jí bzučí včely,
i tmí se hrůza činu
a dozrává srstnatý angrešt
přivřeného zření.

Je ovšem šálivé léto
a menší bohyně — pověsti ne nejlepší —
vyzbrojují prázdno třpytem masařek
na vztažených prstech,
z jejichž konečků lze cítit,
jak se chvěje
zvášnivělý vzduch.

Tenkráté ona vystupuje z vody,
přesně odlitá,

a plna blouznivých a nastrádaných lun
(za ty dlouhé věky),
zanechává rychle pod chodidly
zpusťšené říše —
pro příští bádání... o svých prostých zvycích:

rozkotávat pelesti a city,
i vonět smutkem poraženého dřeva,
katapultovat se zadkem do ztracených nebes,
i na háku viset svým vyvlastněným masem,
činit z podvazků mystérium bezuzdnosti,
i tísnit se ve vyhnanství strof,
leštit si nehty tygří kožišinou,
batistovat steny,
hypnotizovat hady,
vykládat jablky hrud',
hledati píрко po spáleníštích
i štíhleti v dýmu,
nechat se zbláznit slunce ve svých vlasech,
vláčeti anděly po Posledních soudech
a ještě se vysmívat
levou stydkou kostí...

Ale to jsou jen humna
její bloudivé duše,
jak duše zas zraněním vnitřním, —
však čeho?

Tráva, kterou drtí až k pláči zelených šťáv
celou délkou své svrchované sochy,
živí se pošetilou mstou
vtisknout se navždy do paměti kůže,
jež jí tak padne

(i se poddává jemnému hnutí mysli,
i boků a hýždí),
leč je to nakonec spíš vítězství a kořist
té nejsoukromější vlasti
paží a nohou a zad,
když stopy po stéblech, ten zeměcejch,
jen zjasňují její bezposkvrnný původ:
že to byl blesk z čistého nebe,
(tedy z ničeho, co málem už si zoufá),
a jeho první náčrt, (tedy umění),
nádherné pohromy,
jakou je mladá a krásná,
i posupně nahá žena
na břehu moře —
vyvržená až slepě.

Pak mi už ani nepřipadá
tak nesmyslné jméno Pampeluna
v to poledne skoro naprosté smrti —
s tlumeným spádem krve,
která si hloubí v důlku pod tvým hrdlem
studánku ticha.

Sám sotva dýchám, skloněný nad ní,
a zasažen úžasem
z náhlého a všeho utkvění,
neboť nezbylo místo ani čas
pro ostatní děje:
strnuly taktovky větví,
na chvílku zemřelo ptactvo,
faun falešně pískl a zmlkl,
bůh odpočívá se jal,
zmožený sladce i šťasten,

že našel slast v temné své chuti
a učinil snad i dosti
pro věčný nepokoj
už třeba dvěma výhružnými trůny,
jež mají cosi z konečnosti světa.

Je tu ovšem i úzkostný tón šíje,
jinotaj jamek,
zamyšlenost dun, jak přesouvá svá lada,
šílenství linií
a nevýslovnost stvolů, tak rostlinná,
i hněvnost masa tam, kde srocuje se zvlášť a sytí
hlad šírosti naší.

(Tak háže se někdy lvům!)

Ale i zítra je báseň,
nyní pak čas
dívat se jenom spuštěnými víčky,
sklopeným zrakem,
oponou onou... všech ukrytých pravd.

Do sina vysílené moře,
a boky úžinou vpadlé,
se protáhlo jako šelma
a zívlo.
Vzdálený jeho řev se podobal chóru —
a den to byl sedmý.

ZÁVĚTI

Do omrzení

Pestré listí podzimu,
splátko na rusálku,
co mi dluží léto —
dám tě do cimbálu!

A napiju se na to
vína s pletí nemalajek,
pod kterou to ještě přede
šelmím mládětem.

Napiju se a pak zvadnu,
pestré listí podzimu,
pod nohama skácenýma
zvlhlé listí podzimu.

Není toho tady víc

Není toho tady víc
než náprstek soucitného vína.
Když už s pohárem se zakláním,
závrať z něho ať mou hlavu stíná!

Není toho tady víc
než měsíce v jeho první čtvrti.
A když poslední mám popadnouti dech,
ať nad tvou hrudí ztajený mě škrť!

Není toho tady víc
než pár taktů hudby srdceryvné.
Kolem skrání mých ať tedy zašumí,
až ta strašná propast v jícen svůj mne vzívne!

Není toho tady víc
než marná lítost z všeho živobytí.
Už dnes je mně líto očí dvou,
ve kterých se puklé srdce třpytí.

Není toho tady víc
než věčná tráva zapomnění.
A ani ta ne, jestli hrobů není
a země nelká, nepohřbívajíc

zásvětní stíny na zdech domů
a nemá už kdo požalovat komu,
že člověk mrtev je dřív, nežli zemřít mohl,
pohroužen v nekonečné nic.

Skuhrání

Kam půjdu,
až nebudu mít kam,
sám sebou opuštěn
tak jako kohout
svým krumplovaným peřím?

Jen roky budou se mnou,
věrní psi,
s prošívanými pysky
a vousy zrousané se jim budou chvět
neklidným snem.

Lehnu si uprostřed nich
s tváří proti nebi,
prázdnému,
nelítostnému jako vždy
a bez odpovědi.

A ani zem se proto nezblázní,
na živé zvyklá
a stále, stále vystýlaná hroby.

Komu co řeknu,
až nebudu mít komu,
s pootevřenými ústy
a trochu koktaje,
aby to měl vzduch snazší
ještě mne možná rozpumpovat,

ale z hloubky mé studny
to bude stoupat jenom pomalu.

Kdekdo si nadejde
boční ulicí,
aby mne minul
a nemusel naslouchat
té písni písni k stáru —
o humnech za humny.

Tak to půjde
v kruzích stále užších.

A pro koho potom umřu,
až nebudu mít pro koho,
labuti má,
i loutno má,
a kapky krve jako zbylé šípky
budou schnout
na sotva viditelných trnech?

Ti dva

Vyšeptala se slova.
A ruce nemají už žádné co doprovázet
smluveným gestem.

Nikdo z nich neví,
kdo skončil,
ani jak,
a kdo má tedy začít
alespoň sbohemdáním.

Sedí, celí zachumlaní v peří
jak ptáci před spaním
a zmoklí.

Jejich oči se uhýbají
po zločinu pozvolného roztínání
mečem mlčení
v zakrváceném tichu —
až konečně se nerozhodně zvednou
a jdou za nimi,
za svýma od sebe odvrácenýma očima,
zůstávajíce na lavičce
černý katafalk.

Zatleskalo ironicky listí
a sneslo se parte.

A tehdy on, aby později nelitoval snad,
a tehdy on se ještě ohlédl.

A uviděl, že neuzří ji nikdy.
I v písni se mu bude ztrácet
neslyšným krokem
do svého osudu
a ten jeho mu ponechá navždy:
kvílení lyry,
před kterým tichne zvěř
a smutné dvojice
s neblahým tušením,
že bez konce je pláč.

Pláň

Jaroslavu Seifertovi

Pod nohama vrže sníh.
Stromy vržou kostmi svými.
Les však každým zvlášť je tich.
Les, ten otec synů zimy
— sám sobě hrob — a hrobem tvých
nářků zas kvílení meluziny

na širé pláni.

List uschlý šeptá si s poslední vodou v džbánu.
Andělé vloček si v hrůze šeptají,
po celé zemi pochovávání k ránu.
Už dávno mrtví leží v Altaji,
jen černé slzy, havrana a vránu,
nechavše k sobě skanout potají —

jak v slitování.

Jak je to dávno, co hrud' se úžila mi,
i tobě — úzkostí — a sotva dech nám zbyl,
jen aby vždycky se znovu pomýlil
šílenou lunou, vytřeštěnou tmami,
a srdce potom lomcovalo námi
jak mřížemi a hladný vlk v nás vyl —

do ustýskání.

A my se vzpínali v městnání úpěnlivém
lodyhy v lodyze až k slastným plástvím svým
hučivých včelstev — s úžasem mučivým
obnaživší se duše v mase živém,
že zemřít hned by bylo jen nepřežití dým
stydoucích ohnišť v tom žití popelivém —

jak zhasínání.

Ach, lásko, bože, lásko, čím to je,
že tísníváš se právě mezi náma,
čím víc se tisknem? Teskní hoboje,
a v hlavách lůžka smrt, ta stará známá,
jistá si žertvou, ví: co nesežehlo je,
sžehne se samo. Hyne láska sama

v tom milování.

Vzepři se vlnou, a oceán se vzedme
tisícerými vlnami k té jedné,
jen aby pohřbil ji, zatímco hrdlo tvé
tisícům lahví hrdla pozuráží,
než douškem jediným se navždy zalykne,
však není, kdo by svlažil poušť sirou duše bědné,

když noc se sklání.

Na kterých prsou složit potom hlavu,
když ztichlý hrom ji složil v balvanu —
a já mám svou už zabalvanovánu?
Jen prázdné srdce snad z toho, co nalká mu

zpěv jeho žalu pln — žije jako z klamu,
z pustoty noční, z běd, zrad a z psoty dnů

až do skonání.

A z krásy hoře též, již nikdo nevezme nám!
A ani hoře z krásy, zakleté v mramoru,
i v hejnu labutí odlétajících k ženám
do dálek, které veršem nepřezehnám,
nám nikdo nevezme. — A rád s tou slzou mřu,
jíž opouštěn, (jak ona mnou), už nemám

kam skanout ani.

Kam skanout ani v bídě své už nemám,
sám v lásce, v bolesti — i ztracen v umírání,
i všudypřítomný strom v tom lese k bytování
— proč si však listí rve? — a žaluje zas pláni,
jež nikde nekončí ve věčném počínání
opuštěnosti své — a marně zdmi se brání
všelikých hvězd — uhýbajícím stěnám
té strašné svobody

bez smilování.

Jakéž (pak) potom, ach, naříkání mé,
můj pláč i lkaní, trýzeň má, strach z konce,
i zoufání nás všech, když žítí nemohouce
bez *oné* naděje, přec žitím marníme
ten beznadějný čas obludné sýpky v mouce,
jež sebou dusí se – ve strážné hodině
alespoň červem sníc

o zmrtvýchvstání.

Co z toho pošlé, tím i jest. A bylo těž. A bude:
svíjením v kroužcích svých, jak v kroužcích vlastních
pout

i v nitru hlodáním; a z těže sudby sudé
jen prach nám ponechán, bychom jej mohli mnout,
prach marnosti, a luna ve vodě utonulé,
sic truchlivá, však krásná pro strastiplnou pouť —

v tom světě zdání.

A to je vše! Jen hadry, kůže, kosti,
má duše lítostná, v soutěsce přítomnosti,
tak nepomíjivé v své pomíjejícínosti
jak pouhopouhý dech, nach vybuchnuvší růže,
a to je vše, jen hadry, kosti, kůže,
a jistá masitost lstné nahmatatelnosti —

byť z utápání.

A tak i tento verš, jenž bije do svých stěn,
a celý otlučen hledá si nové stěny,
i jméno své, sám nikým nepokřtěný,
a to je vše: být němý vysloven
pošeptmu aspoň zprahlými rty ženy
v krvácejícím tichu a do čtyř prázdných stěn,

když tmě se brání.

A to je skorem vše: vzúpění rostlinné
a zázrak ňader, nebesa sama zvoucí
i hvězdy k prozření, už dávno nevidoucí,
a zachvívající i morkem kosti mé.
Já pak jí připíjím z poháru v ruce mroucí —

té kráse, (zhltán jí), tváří v tvář pustině,
rozzelé v nic, v nic nikdy nehynoucí —

jak v žalování.

To pak můj žalozpěv. Mé sdělení. Má zpráva.
Od ramen k lokti, od lokte k mé dlani,
již takto obracím, a ani čáry na ní
nejeví nic. Je konec zaklínání
a v šikmém znamení se naklání má hlava.
Entrolúr totempád ut vaharány...

Křičící ryba.

Poslední báseň

Co vzdáleno bylo, je blízké.
Stále bližší je osud.
Zahalen v listí sám sobě šeptá strom,
co do všech stran šumíval dosud.

Už dlouho jsem neležel na zemi.
Teď ležím — a sotva na myš snad si písknu.
Tebe však vroucněji v náručí,
v paměť té země tě vtisknu.

Potom už do vlastních padám slov,
hladových, se chřtánem vlčím.
S trháním masa, s drcením kostí svých
slyším, jak požírán, mlčím.

Oldřich Mikulášek

Šokovaná růže

Edice Čeští básníci 20. století
Ilustrace na obálce z Pixabay.com
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 5. 3. 2020

ISBN 978-80-274-0599-2 (epub)
ISBN 978-80-274-0600-5 (pdf)
ISBN 978-80-274-0601-2 (prc)